

להמשיך בזמן אסון

דף מקורות נלווה למערך השיעור "להמשיך בזמן אסון"

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא, דף ס עמוד א

[חלק א: תגובה של אנשים פרטיים לאסון גדול]

תנו רבנן: כְּשֶׁחָרַב הַבַּיִת בְּשָׁנָהּ, רַבּוּ פְּרוֹשִׁין בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא לֵאכּוֹל בֶּשֶׂר וְשֵׁלֵא לְשִׁתּוֹת יַיִן.

[חלק ב: שאלה בנוגע לתגובה הזו]

נִטְפַל לָהֶן רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ,

אָמַר לָהֶן: בְּנִי, מִפְּנֵי מָה אֵי אַתֶּם אוֹכְלִין בֶּשֶׂר וְאֵין אַתֶּם שׁוֹתִין יַיִן?

[חלק ג: מענה לשאלה]

אָמְרוּ לוֹ: נֹאכַל בֶּשֶׂר – שֶׁמִּמֶּנּוּ מְקַרְבִּין עַל גְּבֵי מִזְבְּחַ, וְעֹבְדִין בְּטֵל?

נִשְׁתָּה יַיִן – שֶׁמִּנְסְכִין עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ, וְעֹבְדִין בְּטֵל?

[חלק ד: דו שיח על התשובה]

אָמַר לָהֶם: אִם כֵּן, לָחֵם לֹא נֹאכַל – שֶׁכָּבֵר בְּטֵלוּ מִנְחוֹת!

(הם עונים) אָפְשָׁר בְּפִירוֹת.

פִּירוֹת לֹא נֹאכַל – שֶׁכָּבֵר בְּטֵלוּ בְּכוֹרִים!

(הם עונים) אָפְשָׁר בְּפִירוֹת אַחֲרִים.

מִיִּם לֹא נִשְׁתָּה – שֶׁכָּבֵר בְּטֵל נִיסוּי הַמַּיִם!

שִׁתְּקוּ.

אָמַר לָהֶן: בְּנִי, בּוֹאוּ וְאֹמַר לָכֶם: שֵׁלֵא לְהִתְאַבֵּל כָּל עֵיקַר אֵי אָפְשָׁר – שֶׁכָּבֵר נִגְזְרָה גְזֵרָה; וְלְהִתְאַבֵּל

יֹתֵר מִדְּאֵי אֵי אָפְשָׁר –

שֶׁאֵין גּוֹזְרִין גְזֵרָה עַל הַצְּבוּר, אֲלֵא אִם כֵּן רוּב צְבוּר יְכוּלִין לַעֲמוֹד בָּהּ.

[חלק ה: הצעה חלופית מאוזנת]

אֲלֵא כִּי אָמְרוּ חֲכָמִים:

סָד אָדָם אֶת בֵּיתוֹ בְּסִיד, וּמְשִׁיר בּוֹ דָּבָר מוֹעֵט;

וּבְמָה?

אָמַר רַב יוֹסֵף: אִמָּה עַל אִמָּה.

אָמַר רַב חֲסֵדָא: כְּנֶגֶד הַפֶּתַח.

עוֹשֶׂה אָדָם כָּל צָרְכֵי סְעוּדָה, וּמְשַׁיֵּיר דָּבָר מוּעָט...
 עוֹשֶׂה אִשָּׁה כָּל תְּכַשִּׁיטָיָהּ, וּמְשַׁיֵּירֵת דָּבָר מוּעָט...
 שְׁנַאמֵר: "אם אֲשַׁכַּחךָ יְרוּשָׁלַם, תִּשְׁכַּח יְמִינִי. תִּדְבַק לְשׁוֹנֵי לְחֻפֵי יְגוֹ" (תהלים קלז, ה).

פירושי מילים והסברים:

רְבוּ – התרבו, נעשו יותר ויותר.

פְּרוּשִׁין – אנשים שפרשו מהנאות היום-יום של החיים, הוציאו את עצמם מהדברים שרגילים היו לעשות.
נְטָפֵל – הלך לשוחח עימם בעל כורחם מתוך רצון להבין את הסיבה למעשיהם. המילה "נטפל" כאן מנוגדת למילה "פרושין". רצונם של האנשים האלו לבדל את עצמם מהכלל, ואילו ר' יהושע רוצה להיצמד אליהם ולנהל על כך שיח.

סד אדם את ביתו בסיד - כאשר אדם צובע את ביתו החדש, שישאיר פינה אחת שאינה מסוידת.

אמה – כחצי מטר.

כנגד הפתח – מול פתח הבית.